

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen', ideële organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht.

De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden mogelijk gemaakt door financiering van de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoording van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding Extra les Nieuwsbegrip over Nieuwswijsheid niveau A

Vooraf

In opdracht van Facebook ontwikkelde Nieuwsbegrip weer een Extra les rond *nieuwswijsheid*. Het doel van deze les is de kennis van leerlingen over nieuws en hun vaardigheid in het omgaan met nieuws vergroten.

In deze nieuwe les gaat het vooral over de vraag waarom nepnieuws eigenlijk een probleem is en dat het belangrijk is om te weten of wat je leest en ziet, klopt. Op niveau B komt in dat kader het werk van factcheckers aan de orde, op de niveaus C en D gaat het over verschillende vormen van 'desinformatie' en hoe die de democratie kunnen aantasten. Op niveau A ligt de focus niet op nepnieuws, maar gaat het erover hoe je nieuws kunt volgen en waarom je dat zou doen.

Les van vorig jaar nog steeds bruikbaar!

Ook vorig jaar is een Extra les Nieuwsbegrip over nieuwswijsheid gemaakt. De twee lessen zijn inhoudelijk verschillend en vullen elkaar goed aan. Hebt u de lessen van vorig jaar nog niet gedaan? U vindt ze hier <https://www.nieuwsbegrip.nl/page/1107/extra-les-nieuwswijsheid>.

Lesoverzicht

Onderwerp	Volgen van het nieuws
Opdracht 1	Tekst lezen en verwijzingen in de tekst begrijpen
Opdracht 2	Een 4-2-2-schema
Opdracht 3	Vragen beantwoorden over de tekst
Opdracht 4	Vragen over het volgen van nieuws (extra opdracht)
Opdracht 5	Oefenen met woorden uit de tekst (extra opdracht)
Clib-score	Functioneringsniveau begrijpend lezen M5-E5

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Het nieuws is overal* (niveau A);
- bijbehorende opdrachten voor niveau A;
- (voor abonnees van Nieuwsbegrip: het stappenplan met woordhulp (op de website bij Basismateriaal, tabblad Stappenplannen));
- **eventueel voor opdracht 4:** bijlage 1 en 2 op het digibord.

Doelwoorden uit de leestekst (NB Met deze woorden zijn geen online oefeningen beschikbaar):

je een mening vormen de media	= bedenken wat je ergens van vindt = de middelen om nieuws en andere informatie aan mensen door te geven, zoals tv, radio, krant, internet
binnenlands / buitenlands	= uit je eigen land / uit een ander land
volledig	= heel, met alles erbij
checken	= controleren
op de hoogte zijn van iets	= ervan weten
online	= op internet
het abonnement op de krant	= lid zijn van de krant en hem elke dag of week krijgen
de combinatie maken	= bij elkaar doen, mengen
voorlopig	= de komende tijd

Opdrachten

OPDRACHT 1

klassikaal/
drietallen

Modellen

Werkwijze

Voorspellen, tekst lezen en verwijzingen in de tekst begrijpen

1. Bekijk met de leerlingen de buitenkant van de tekst: de titel, tussenkopjes en de foto. Voorspel wat het onderwerp van de tekst is en wat de tekst de leerlingen over dit onderwerp gaat vertellen.
2. Lees en bespreek gezamenlijk de twee uitlegblokjes. Lees gezamenlijk de inleiding van de tekst. 'Model' vervolgens het begrijpen van verwijzingen en verbanden bij de inleiding. Sta zowel stil bij signaalwoorden als bij eventuele impliciete verbanden.
3. Bijvoorbeeld:
'Maar waarom zou je *het* eigenlijk volgen? *Wat* zou je volgen? Ik lees even terug. Er staat dat er ook nieuws is op de radio, tv en op internet. Met *het* wordt dus bedoeld: het nieuws. Ik controleer even of dat kan kloppen. Dan wordt de zin dus: Maar waarom zou je het nieuws eigenlijk volgen?'
Vraag de leerlingen wat ze u hebben horen en zien doen. Begrijpen ze dat u op deze manier laat zien hoe u de strategie toepast?
4. De leerlingen lezen vervolgens in drietallen de tekst actief en maken de opdrachten.
5. Bespreek de antwoorden klassikaal.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 2

drietallen/
individueel

Sleutelschema

een 4-2-2-
schema

Een 4-4-2-schema invullen

Doe deze opdracht klassikaal of laat de leerlingen in groepjes werken. Bespreek de opdracht na. Wat wisten de leerlingen zelf al over het volgen van het nieuws? Welke nieuwe dingen zijn ze uit de tekst te weten gekomen? Probeer ook gezamenlijk de vragen die de leerlingen na het lezen van de tekst nog hebben te beantwoorden.

OPDRACHT 3

drietallen/
klassikaal

Vragen beantwoorden over de tekst

Laat de leerlingen in drietallen de vragen beantwoorden.
Bespreek de antwoorden klassikaal na.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 4

in groepjes

Vragen over het volgen van het nieuws (extra opdracht)

De leerlingen vullen eerst de lijsten individueel in en bespreken die vervolgens in drietallen.

Maak daarna een klassikale inventarisatie. Bijvoorbeeld op het digibord. Achteraan deze handleiding (bijlage 1 en 2) vindt u de vragenlijsten die u kunt gebruiken bij deze klassikale inventarisatie op het digibord.

Bespreek de uitkomsten. Vraag de leerlingen ook welke kranten en nieuwsprogramma's ze kenden die niet op de lijst stonden. Zijn er leerlingen thuis die een krant hebben of naar nieuwsprogramma kijken in een andere taal? Welke taal is dat? Kennen ze de naam van die krant of van dat programma?

Vraag ook: Waarom lezen leerlingen wel of geen krant of kijken ze wel of niet naar een nieuwsprogramma?

OPDRACHT 5

drietallen/
klassikaal

Oefenen met de woorden uit de tekst (extra opdracht)

De leerlingen maken de kruiswoordpuzzel in drietallen. Bespreek de opdracht klassikaal. Hebben de leerlingen het woord dat verborgen zat, kunnen vinden? Welke mooie zinnen zijn er met dit woord bedacht?

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

Antwoorden

OPDRACHT 1

6. de regering
7. de journalisten
8. het nieuwsbericht
9. het nieuws
10. mensen
11. de krant
12. krantenlezers

Bijlage 1:
Welke kranten ken je of heb je thuis?

krant		deze ken ik	deze hebben we thuis
Algemeen Dagblad			
De Telegraaf	<i>De Telegraaf</i>		
De Volkskrant	deVolkskrant		
Trouw	Trouw		
NRC	nrc >		
Het Parool	Het PAROOL		
Reformatorisch Dagblad			
Metro			
Kidsweek			
Seven Days			
een andere krant, bijvoorbeeld uit een ander land	...		

Bijlage 2:

Welke nieuwsprogramma's ken je of bekijk je thuis of op school?

nieuwsprogramma		deze ken ik	deze bekijken we thuis of op school
NOS journaal			
RTL nieuws			
Jeugdjournaal			
Hart van Nederland			
Schooltv Weekjournaal			
een ander nieuwsprogramma, bijvoorbeeld uit een ander land			